

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXX. Vtrum sacramenta fictè suscepta conferant gratiam recedente
postea fictione, possintque valida esse & informia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

pars sacramenti existit de facto licet posset existere post instans inceptionis gratiæ; quæ pars pertinet ad substantiam, & essentiam sacramenti.

Art. 5. Iam quod, post eam partem ultimam completam significationis sacramentalis quoad substantiam, ac essentiam eius, superueniat intentio contraria ministri, aut superaddatur syllabæ, seu verbum corruptivæ significationis naturalis; nihil nocet valori sacramenti. Idonea namque intentione perseverante usque ad prolationem syllabæ, seu partis ultimæ completis positione substantiam, ac essentiam significationis, iam sacramentum adequatè perfectum erit; nec postea factum infectum fieri vilo pacto poterit. Quapropter quicquid deinde subsequetur, esto possit causare equivocationem, atque deformare significationem sacramentalem, vix, ut appareat an ipsa sit; nullitatem tamen inducere, & gratiæ subsequitionem impedire nequaquam poterit. Quia totum id erit per accidens respectu præcedentium. Confirmatur consideratione contractus purè naturalis non annullabilis in conscientia ratione alicuius purè consequentis ad ea, quibus ipse adequatè constituitur positivè. Ex his patet ad rationem dubitandi. Conceduntur nimirum, & benè concludunt, quæ non contradicant iis quæ modo dicta sunt. Quæ verò contradicuntur ex ipsa soluta sufficienter manent. Nec expedit longiora in præsentem moram facere circa trias continuas, de quibus dictum est in Philosophia, ubi etiam fufius probata, & exposita sunt, quæ hic brevitè insinuatæ fuere.

QVÆSTIO XXX.

Virum Sacramenta fide suscepta conferant gratiam recedente postea fictione; possintque valida esse, & informia.

Videtur neutrum contingere posse. 1. Quia omnia sacramenta significant gratiam determinatè, ac præcisè de præsentem. Ergò si de præsentem illam non conferant, significatio erit falsa; ac proinde sacramentum erit nullum, nec vniquam quidquam præstare poterit.

2. Verba Eucharistica directæ ad fatinam, vel vvas non efficiunt postea conversionem in corpus, & sanguinem Christi, confecto inde pane, aut vino. Ergò reliqua sacramenta directæ ad subiectum indispositum non conferunt postea gratiam superueniente dispositione, suntque nulla ab initio. Tenet consequentia, quia utrobique est eadem proportionalis significatio, & virtus; ac proinde, & nullitatis ratio est eadem utrobique.

3. Opus bonum elicitum à peccatore est mortuum, nec vivificatur ad meritum per subsequenter iustificationem. Ergò sacramentum ab homine indisposito est similiter mortuum, ac nullum, nec potest inducere gratiam ob subsequenter postea dispositionem.

4. Ex communi sententia Theologorum ferè omnium, adversus Caietanum, & Petrum de Soto, est aliquod sacramentum non conferens gratiam recedente fictione, cum qua susceptum fuit. Ergò idem dicendum est vniuersaliter de omnibus sacramentis. Nulla nimirum ratio discriminis assignari potest quoad hoc inter vnum aliquod, & aliud quodvis sacramentum. Idem dicitur suo modo de coniunctione valoris cum informatate.

Art. 1. Respondetur. Sacramentum fide, seu cum obice susceptum dicitur, quod suscipitur absque dispositione sufficienti ad gratiam, tunc recipiendam, cum perficitur sacramentum. Recessus fictionis, &

ablatio obicis dicitur positio eius dispositionis. Sacramentum validum est, quod quantum est ex se potest conferre gratiam: informe, quod de facto illam non confert. Certum est apud omnes aliqua sacramenta valida, simulque informia esse posse. Sacramenta enim imprimentia characterem; nempe Baptismus, Confirmatio, & Ordo, & præterea Matrimonium, suscepta à peccatore, nec contrito, nec attrito. Immo, & ab actualiter peccante, ideòque suscepta cum obice gratiæ, & informia; sunt nihilominus certissime valida, nec permittitur ab Ecclesia, ut iterentur tanquam invalida propter indispositionem ad gratiam, cum susciperentur. Hæc eadem quatuor sacramenta fide suscepta, recedente postea fictione conferunt gratiam.

Art. 2. Ratio quod utrumque est. Quia hæc quatuor sacramenta sunt inductiva cuiusdam formæ non exigentis imprimis tantam dispositionem, quantam exigat gratia, ideòque communicabilis subiecto, quin communicetur gratia; ac deinde ordinantis permanentem, & intrinsecè ad finem, ad quem ex natura rei est necessaria gratia, ideòque inducentis gratiam ex natura rei, si non adit impedimentum, quatenus ordinatio diuina ad finem, cum sit essentialiter sapiens, ex natura rei est subministratiua mediocrum ad finem, si non adit impedimentum ex parte ipsius ordinati ad finem. Probatur facile assumptum per sufficientem partium enumerationem, & per designationem talis formæ respectu vniuersusque ex dictis quatuor sacramentis.

Art. 3. Primum enim eiusmodi forma, respectu sacramenti Matrimonij, est obligatio vitæ socialis ordinans coniugatos ad mutuam iuamem spirituale, tum pro fine cuiusque ultimo, tum pro bono communi, & augmento reipublicæ, & Ecclesiæ per dignos Cives & Filios. In reliquis deinde tribus sacramentis eadem forma est character ordinans; qui est Baptismi, ad opera digna filij Ecclesiæ; qui est Confirmationis, ad militiam spirituales pro fide fortiter gerendam; qui est Ordinis ad ducatum spirituales ceteris utiliter præstandum. Patet enim verò istas formas esse minoris perfectionis, quam sit gratia habitualis, ideòque non requiri, ad eas dispositionem tam perfectam, ac requiritur ad gratiam habituales. Patet similiter ad prædictos fines esse necessariam gratiam habituales, mediante qua, & non aliter proueniunt ex sacramentis auxilia actualia specialia gratiæ, de quibus dictum est supra quæst. 27.

Art. 4. Possunt igitur quatuor ista sacramenta valere ad conferendum aliquem suum effectum proprium subiecto indisposito ad gratiam, ideòque quin conferant gratiam. Eaque propter valida simul, & informia esse possunt. Quia verò talis effectus est forma intrinsecè permanens, & exigitiua gratiæ ex sua natura, ut liquet ex modo prælati, ea certissime inducitur, ex vi eiusdem sacramenti, ex quo idem effectus processit quandoque ablatum fuerit impedimentum ex subiecto. Quo argumento vtitur D. Thom. in hanc eandem rem cit. in sacramentum Baptismi q. 69. art. 10. Ergò eadem quatuor sacramenta fide suscepta conferunt gratiam recedente fictione.

Art. 5. Reliqua tria sacramenta Eucharistiæ consecrationis, & Extremæ vnctionis directè, & immediatè significant gratiam respectu susipientis, nec habent vllum effectum priorem gratiæ, quem illi seorsim communicare possint: Quare hæc tria sacramenta collata subiecto indisposito ad gratiam, nihil prorsus illi conferunt, nihilque efficiunt. Quia verò significatio eorum est de præsentem, & absoluta, ac practica; dum nihil efficit, eo ipso redditur falsa. Quod autem significationem sacramenti reddit fallam, eo ipso eam reddit non sacramentalem re ipsa, & sacramentum

cramentum reddit nullum. Quia sacramentum essentialiter est loquutio Dei. Loquutio autem falsa non potest esse loquutio Dei. Igitur hæc tria sacramenta valida, & simul informia esse nullatenus possunt; & consequenter nec gratiam possunt vnquam in posterum conferre si fidei suscipiantur. Verum de his omnibus plura vberius adiciuntur infra agendo de singulis seorsim sacramentis, ac præsertim q. 48. circa Baptismum.

Ad 1. Baptismus, Confirmatio, & Ordo, necnon Matrimonium significant gratiam, vt conferendam mediante alia forma priori, iuxta naturam ipsius. Natura autem eius formæ prioris est, vt exigit infusionem gratiæ sanctificantis, cum primum ipsa existit; si tunc non adsit impedimentum; sin minus postea, cum impedimentum sublatum fuerit, vt dictum est ratione fundata in ordinatione ad finem peculiarem, quam in se continet forma illa prior conferibilis seorsim per prædicta sacramenta. Quapropter significatio supernaturalis eorum sacramentorum non est omnino commensurata significationi naturali verborum, quibus perficiuntur. Forma enim Baptismi significat supernaturaliter ablutionem, quatenus regenerantem, vt constat ex Euangelio; cum tamen verba, quibus constat ea forma, naturali significatione, regenerationem nulla ex parte attingant, vel etiam insinuent. Idem euenit suo modo in reliquis prædictis tribus sacramentis. Circa alia nihilominus sacramenta, quæ supersunt exceptis istis quatuor procedit bene, & concludit obiectio.

Ad 2. Verba Eucharistica directa ad farinam, & vnas nihil tunc efficiunt, nec immittunt radicem exitium conuersionis, in corpus, & sanguinem Christi, postea futura; suntque proinde falsa. Non ita contingit in prædictis quatuor sacramentis collatis indispotio ad gratiam, dummodò sit nihilominus dispositus sufficienter ad formam aliam minus perfectam, quæ hominem deuinciat obligatione peculiari, cui satisfieri non possit absque gratia sanctificante, ideò, quæ exigit existentiam eiusdem gratiæ sanctificantis, cum primum superaddita fuerit dispositio perfectior requisita ad susceptionem ipsius.

Ad 3. Sacramentum est opus Dei, & ideò potest esse viuum, ac viuificatum in mortuo; licet opus ipsius mortui, nec viuum, nec viuificabile esse possit.

Ad 4. Iam redditum est discrimen legitimum inter alia, atque alia sacramenta. Adde omnes teneri ad reddendum eiusmodi discrimen quoad sacramentum Baptismi. Quia Baptismus validum simul & informem esse posse, & fidei susceptum posse nihilominus conferre gratiam, si recedat, & cum primum recesserit fictio, est indubitatum apud Theologos, propter auctoritatem maximè Augustini enixe, & fuscè disputantis pro ea re, tanquam pro dogmate catholico. b. 1. de baptis. contra Donatistas cap. 12. ac sæpè deinceps per totum fere illud opus, atque alibi non semel. Est autem eadem ratio de aliis tribus sacramentis, quæ adiunximus sacramento Baptismi; dispar verò de tribus aliis quæ seorsim ab eodè, vt apparet ex dictis.

Q V A E S T I O XXXI.

Virum character sit effectus Sacramentorum?

Videtur non esse. 1. Quia character est signum, atque de ratione signi est, vt ingerat speciem sensibus; id est vt sit aliquid sensibile. Nihil autem sensibile conferunt sacramenta, vt patet ex eorum definitione initio præfixa. Ergò sacramenta non conferunt characterem, sed ipsa potius sunt characteres gratiæ inuisibilis.

2. De caractere, cuiusmodi res sit, & cuius muneris tot sunt sententiæ Theologorum, quot capita, pro libito cuiusque prolatae absque fundamento quidquam efficaciter persuadente. Hæc autem tanta opinionum diuisio, tantusque defectus fundamenti, est indicium vehemens falsæ suppositionis rei, quæ assumitur exponenda. Standum igitur potius est sententiæ Durandi dicentis characterem esse puram denominationem extrinsecam, & non physicum vllius sacramenti effectum.

3. Nec circumcisio, nec vllum aliud ex antiquis sacramentis conferebat characterem, vt fert vnanimis omnium consensus. Non est autem maior quoad hoc ratio de sacramentis nouæ legis.

Art. 1. Respondetur *character sacramentalis est signum potestatis spiritualis in ordine ad cultum Dei*; & reducitur ad secundam speciem qualitatis, vt docet D. Thom. q. 63. art. 1. ad 2. Dicitur signum, seu signaculum late, quatenus propriè, ac stricte est quoddam discrimen spirituale hominis specialiter deputati ad cultum Dei; ad eum modum, quo solent insigniri signo aliquo exteriori propriè tali, qui specialiter sunt deputati ad aliquod genus operationum exteriorum, vt olim milites, & modo etiam aliqui præcipuè, vt Ierosolymitani. Dici igitur aliter, & propriè potest character, pro vt in presenti vsurpatur; *Qualitas practicè indicatua potestatis spiritualis ad cultum Dei*.

Art. 2. Quia verò istud munus nulla alia qualitas tam bene præstare potest, quam species impressa nullaque alia eius muneris naturaliter, ac permanentemente animæ inest; necesse verò est inesse connaturaliter cuius subiecto formam aliquam affinem, cuiuslibet formæ supernaturaliter communicabili eidem subiecto quoad munus proprium, & peculiare eiusdem formæ supernaturaliter communicabilis, vt apparet ex dictis q. 21. præsertim ad 4. Quia inquam hæc ita habent, concluditur cum Altiſiodorensi, Salas, & aliis characterem sacramentalem esse speciem impressam supernaturalem infusam à Deo dependenter à sacramento, & indicatuum destinationis ad finem peculiarem; necnon potestatis peculiariis ad cultum Dei iuxta naturam cuiusque sacramenti.

Art. 3. Potestas autem ad cultum Dei est duplex. Alia namque est potestas, quæ consistit in idoneitate, & iure quodam ad suscipienda sacramenta reliqua, quorum susceptione colitur Deus, & fit protestatio fidei. Quia verò istiusmodi potestatem præstat Baptismus, quia ea de causâ dicitur ianua sacramentorum; colligitur Baptismus imprimere characterem indicationis potestatis eiusmodi passiue ad cultum Dei. Potestas alia ad cultum Dei est actiua; atque hæc rursus est duplex. Altera nimirum ad promouendos fideles in cultu Dei per administrationem sacramentorum; quam potestatem confert sacramentum Ordinis. Altera verò ad resistendum fortiter, ac viriliter hostibus fidei diuinæ, & ad tuendum hoc modo cultum Dei; quod præstat sacramentum Confirmationis. Vnde hæc etiam duo sacramenta imprimunt characterem. Reliqua quatuor sacramenta nullam eiusmodi potestatem conferunt, ideòque nec characterem imprimunt vllum.

Art. 4. Tria igitur tantummodò sacramenta Baptismus, Confirmatio, & Ordo imprimunt characterem iuxta claram, ac expressam definitionem Concilij, tum Florentini in decreto Eugenij, tum Tridentini, session. 7. can. 9. Inest porro indelebiliter character, bonis quidem, ac prædestinatis, ac decus; reprobis verò ad contumeliā. Quia existit auctore Deo, & inest subiecto immortalis, nec habet qualitatem contrariam. Tum etiam, quia est qualitas configuratiua, & participatiua ministerialiter, ac instrumentaliter sacerdotij Christi, vt potè primitus, sic originali